

STAMMENTEELT VAN POOTGOED IS ZEER BEWERKELIJK. TELERS ZOEKEN NAAR ARBEIDSBESPARING. MAAR **MECHANISEREN** **BLIJKT LASTIG**. DE AARDAPPELROBOT IS NOG VER WEG.

Voorlopig blijft het bij verbouwde machines

akkerbouw

E14

DE teelt van uitgangsmateriaal in de pootgoedsector is enorm arbeidsintensief. Dat geldt voor de vermeerdering van miniknollen, maar nog meer voor de traditionele stamselectiemethode. Automatisering, zoals sorteerrobots en palletiseerders, maakt al wel opmars en het lijkt logisch dat deze beweging doorzet naar het hoogwaardige uitgangsmateriaal.

Boerderij inventariseerde hoe telers zelf naar meer efficiëntie zoeken bij de arbeidspieken bij poten, rooien en verwerking in de winter.

POTEN

Kleine stammen zijn vrij eenvoudig met de hand te poten in voorgefreesde ruggen. Sommige telers gebruiken hiervoor een oude pootlorrie. Maar veel zijn er hiervan niet meer in omloop.

Voor grotere stammen leggen sommige telers met de pootmachine gootjes klaar om de knollen in te gooien. Daarna passeert de pootmachine nogmaals en sluit de ruggen met de schijven. Andere telers bouwen bestaande pootmachines om en kunnen in één werkgang de aardappelen poten en de ruggen sluiten. Dit kan door van een oude bekerpootmachine de

bunker te vervangen door een platform met vier stoelen. Door bij elke pootband iemand de knollen in de bekertjes te laten leggen, ontstaat een moderne pootlorrie.

Voor het poten van miniknollen bouwde machinefabrikant Koning een speciale precisiepootmachine. Deze machine is ook geschikt voor het planten van plantuien. Een aantal van deze machines werkt in China, waar grote arealen miniknollen uitgeplant worden. In Nederland zijn de arealen meestal te klein voor een rendabele inzet van dergelijke machines.

ROOIEN

Het rooien gebeurt vaak op de knieën, al dan niet voorafgegaan door een lichter of voorraadrooier achter de trekker. Enkele telers gebruiken een omgebouwde rooimachine om de (meerjarige) stammen te rooien. Dit kan bijvoorbeeld een oude wagenrooier zijn, waarvan de afvoerband vervangen is door een leesband en een kistenvulband. Wensen van telers met dergelijke rooiers zijn een korte rooilijn, waarbij de aardappelen niet van richting veranderen en rechtuit in de kist komen om de knollen zo weinig mogelijk te beschadigen. Ook moet het mogelijk zijn het product na te lezen.

FOTO: DENNIS F. BEEK FOTOGRAFIE

Een alternatief is een rooier die zowel grond als aardappelen oprooit. Een aantal personen aan de band zoekt de aardappelen uit de massa en gooit ze op een band, waarna ze in kiembakken terecht komen.

Op verzoek van een grotere teler bouwde mechanisatiebedrijf Drimac een aantal jaren geleden een speciale stammenrooier, waarop zes mensen kunnen staan om het product te controleren. Dit is de duurste oplossing. Een speciaal ontworpen stammenrooier, zoals hier beschreven, kost al gauw €60.000 tot €70.000.

OPSLAG EN VERWERKING

De meeste stammen worden in kiembakjes opgeslagen en gaan zo de koeling in. Een enkele teler rooit in zakken. Sinds een paar jaar slaat een aantal telers de derde- en vierdejaarsstammen op in Joppe-zakken. Een systeem om de aardappelen rechtstreeks in die zakken te rooien bestaat nog niet, hoewel telers hier al wel over nadenken.

In de winter willen de meeste telers hun stammen nog eens lezen en sorteren. Sommigen gebruiken hiervoor een spijlenbandje, anderen een kleine sorteermachine. Dit is niet alleen om verkeerde knollen en grond te verwijderen, maar soms ook om de topspruit te breken. Een aantal telers laat deze bewer-

FOTO: OPTIMA FOTO

Kleine veldjes worden vaak met de hand gepoot in goten die door de pootmachine zijn klaargelegd. Voor grotere velden gebruiken telers pootlorries of omgebouwde pootmachines.